

Riksförbund bildat

Den 25 oktober samlades vi, ett drygt 50-tal representanter för 33 av landets nära 90 släktforskarföreningar, i Göteborg för att ta ställning till interimsstyrelsens rapport och förslag.

Sedan mötesfunktionärerna utsetts inleddes sammanträdet med en kort resumé av interimsstyrelsens rapport. Efter en del kompletterande frågor och svar beslöt mötet enhälligt att bilda ett riksförbund för släktforskare. Förbundsnamnet vållade en hel del diskussioner. Efter omröstning med votering segrade namnet

Sveriges Släktforskarförbund

Förslaget till stadgar för det nya förbundet medförde en stunds diskussioner om detaljer men antogs egentligen utan några väsentliga ändringar.

En utsedd arbetsgrupp under interimsstyrelsen hade arbetat fram ett handlingsprogram för förbundet. Målformuleringen lyder:

"Målet för svensk släktforskningsrörelse skall vara att främja släktforskning i Sverige genom att skapa intresse, förståelse samt goda arbetsvillkor och arbetsformer för sådan forskning.

Målet bör uppfyllas genom att släktforskare organiseras i lokala, regionala och specialföreningar av rikskaraktär och att så många som möjligt (helst 100 %) ansluter sig till ett riksförbund där man gemensamt kan driva angelägna frågor.

Som grund för denna verksamhet ligger tanken att kunskaper om släkten och de insatser som gjorts av människor i gångna tider är en del av det folkliga kulturarvet i vid mening. Det bör därför vara av värde att bevara ett sådant sammanhang mellan det förgångna och nuet samt inför framtiden"

Riksförbundets arbetsområden sammanfattas sedan under följande fem rubriker:

- 1 SAMLA KUNSKAPER
- 2 BEVAKA FORSKNINGSMÖJLIGHETERNA
- 3 STÄRKA SAMHÖRIGHETEN
- 4 OPINIONSILDNING
- 5 INFORMATIONSVERSAMHET

En ambitiös verksamhetsplan för 1987 antogs varefter det var dags att diskutera ekonomin. Från flera håll ifrågasattes om inte "ekonomigruppen" varit för optimistisk i sina beräkningar. Mötet enades dock om att acceptera förslaget till utgifts- och inkomststat.

Så var det dags att utse det nya förbundets första styrelse. Förbundsordförande för två år blev Erik Thorell, Stockholm. Övriga i styrelsen blev:

För ett år:

Jan Appelquist, Bromma
Thord Bylund, Härnösand
Ingrid Nilsson, Trelleborg
Bror-Erik Ohlsson, Eskilstuna
Håkan Skogsjö, Göteborg

För två år:

Ragnar Boll, Stockholm
Anna-Greta Näsström, Gävle
Holger Sjöstedt, Umeå
Arne Sträng, Axvall
Elisabeth Thorsell, Järfälla

Vad betyder detta för dig och för Jämtlands läns Släktforskarförening?

Sveriges Släktforskarförbund är primärt en sammanslutning för landets olika släktforskarföreningar. Föreningarna ansluter sig successivt allteftersom man tar sina beslut och gör nödvändiga ändringar i sina stadgar. Avgifter till riksförbundet fastställdes för 1987 till 5 kronor/medlem. För denna summa får den anslutna föreningen del av den service riksförbundet erbjuder och ett exemplar av förbundets tidskrift (Släkthistoriskt Forum) och årsboken Släkt och Hävd.

Släktforskare, som vill ha egen tillgång till förbundets service och publikationer, ansluter sig som personlig medlem för 100 kronor/år. Hembygdsföreningar, släktföreningar m fl kan för 100 kronor/år bli stödjande medlemmar.

Sveriges Släktforskarförbund kommer inte att "slå ut i full blom" förrän under 1988. Det kommande året kommer bli ett, sannolikt ganska jobbigt, etableringsår. För flertalet anslutningsbara föreningar

måste stadgarna ändras om man beslutar sig för att ansluta sig till förbundet.

För vår förenings del innebär detta att styrelsen redan i början av 1987 kommer att sammankalla till ett extra föreningsmöte för att diskutera ev anslutning till förbundet och förslag till stadgeändring. Definitivt beslut om stadgar och anslutning tas vid det ordinarie årsmötet i april. Våra stadgar kräver denna handläggning. Inför beslutet kommer förhoppningsvis ett centralt framtaget material att vara tillgängligt.

Kjell Risberg

Vigseregister

De viktigaste böckerna i all släktforskning är kyrböckerna med sina födelse-, vigsel- och döduppgifter. Huvuddelen av all forskning i dessa källor bedrivs idag genom att varje släktforskare söker direkt i längderna efter önskade personer. Endast i mycket liten utsträckning används personregister. Vi i DIS anser att användning av personregister så väsentligt skulle förbättra möjligheterna till släktforskning att man skulle kunna tala om en förnyelse av släktforskningen. Man skulle inte bara få personerna ordnade i alfabetisk ordning församlingsvis utan även få uppgifterna renskrivna och lättlästa och därigenom eliminera alla svårigheter med den gamla tyska skrivstilen och bleknad skrift. Detta skulle göra att man lättare och snabbare kan ta sig igenom det led i släktforskningen som genomgång av kyrkböckerna innebär och snabbare komma över i andra spännande källor såsom domböcker, jordeböcker och annat. Det innebär också att man kommer ett steg närmare dataålderns möjligheter att söka i databaser med kyrkoboksuppgifter.

Föreningen DIS har tagit ett första steg i riktning mot denna förnyelse genom sitt projekt CLAES, som innebär framtagning av register till vigsellängder. Arbetet har påbörjats och det första registret är redan klart - det blev Östra Skrubebys i Östergötland och omfattar tiden 1635-1860. Registren är i bokform, varför ingen apparat behövs för att läsa dem. Man kan ha dem bekvämt tillgängliga i bokhyllan. Landskapsvisa serier vigseregister planeras.

För att kunna genomföra projekt CLAES är det nödvändigt med hjälp från landets släktforskare att läsa och skriva ner upp-

gifterna i deolika församlingarnas vigsellängder fram till 1860. Vi här i Linköping skall sedan se till att de nedskrivna uppgifterna blir överförda till register, som kan spridas till alla intresserade såväl släktforskarföreningar och enskilda som bibliotek och arkiv. Vi anser det viktigt att registren sprids och inte bara finns på en plats, t ex ett arkiv. Registren skall finnas där släktforskarna finns.

Känn efter om Du inte skulle vilja vara med och lämna Ditt bidrag genom att gå igenom "Din" församlings vigsellängder från början och fram till 1860 och på papper skriva ner vigseluppgifterna och sedan skicka in detta till DIS. Vi kan erbjuda Dig ett eget exemplar av registret, när det blir färdigt. Tag kontakt med mig för närmare information. Jag är sekreterare i DIS och projektledare för projektet CLAES.

P O Bergman
Hjortronvägen 89
590 54 STUREFORS

Upphittat

För några år sedan upphittades på Länsbiblioteket i Östersund ett blå/beige anteckningsblock i format A 5 (c:a 15x 21 cm). Blocket innehåller en hel del släktforskarnoteringar, bl a en mängd uppgifter om soldater från slutet av 1600-talet. Namn som förekommer är t ex Pihlfelt, Franck, Måhlberg, Bolling, Unge m fl.

Anteckningsblocket hamnade i en "byrålåda" i samband med omflyttningar och har först nu återfunnits. Det finns nu mis mig.

Kjell Risberg
063-304 42

Du glömmet väl inte bort att, anmäla dig till vår forskarförteckning?
Elis Svensson, Hara 2203,
840 43 HACKÅS, tar emot dina uppgifter.

En stockholmsresa 1896

Fortsättning från föregående nummer av medlemsbladet

Klockan 7 var vi ombord på Runeberg, som snart sakta ångar åstad. Morbror gjorde oss nöjet att från bryggan helsa oss farväl samt tillade: "Ni har lemnat er i ödets hand nu, ni får ta de retter ni får." Orolig och sorgsen kände jag mig ock, och tanken tycktes ej vilja följa med, han ilade hellre hemåt. Något upptagen blef vi dock utaf att se flera sågverk, kyrkor, byar, bergsklippor och fyrtoarn. Men snart försvinner sådana föremål utur vår åsyn, ty himmel och vatten blir det enda som ögat kan se. Sjelfva solen helsade oss farväl och syns ej mera till. Det mörknar något på horisonten; en lysande fyrbåk syns ock i fjerran. De flesta af tredje klassens passagerare synes ha blifvit överrumpade af sömnen, ty bland kappseckar, bylten och kistor ligga de hopkrupna här och hvar. Styrmannen sitter dock vid rodret och ser med spejande blick framåt. Klockan är 12, mitt hufvud känns tungt och ögonen skämma, jag måste ock söka mig hvila. Omkring kl 3 på morgonen blef Pål och jag väckta ur slumren, der vi på deck lågo hopkrupna under reddningsbåten (utaf Olof som med beundran såg ett stort segelskepp intill oss). Solen tycktes ock vakna och helsade oss från våra hembygder med sina vänliga strålar. För att blifva bättre vaken köpte vi oss en kopp kaffe var för 12 öre. Ur en liten bok med korta bibelspråk för var dag, fann vi följande: "Tjenen Herren med gledje, kommen för hans ansigte med jubel. Med Guds makt bevarens I genom tron till salighet. Pet. 1:5 Jag kan mig ej sjelf bevara i den minsta fara." Till vidare uppmuntran sjöng Olof: "Jag står på stor mig Jordans strand" osv. Och fasten det fortfarande var vindstilla i naturen, så tyckte jag detta slog bra an, ty det var en och annan stormby, som bröt löst i hjertat.

Åt östra sidan syns nu land, hvilket ler vara Åland. Entligt hafva ock de bildade herrarna på akterdecket försvunnit från sitt champanjebord, som så uthålligt stått i att skåla och

dricka och språka och nicka. En och hvar börjar nu vakna från sina merkelige sofplatser för att se de klippor och fyrtoarn vi fara förbi. På östra sidan ser vi nu den så kallade Grisön och i vester tett intill oss har vi Öregrunds stad. Flaggan hissas, Runeberg saktar farten, ty tvenne stora roddarebåtar landar intill oss och får i sitt byte kistor, kappseckar samt 5 personer, som skall stanna i den netta och trefliga staden. Stadens gamla och lilla kyrka med afsides stapel ser vi också. Från Öregrund har jag verkligen åter sofvit en stund I mitt halfvakna tillstånd stiger jag opp för att se mig omkring. Att nu se något land är ej tänkbart, ty vi äro på Ålands haf, men ser i dess ställe åt olika håll ej mindre enn 19 skepp. Hvad jag sedan kom att fästa min uppmärksamhet vid, var en ung gift man och qvinna. Hans till utseendet godmodiga hustru var trött och något skral. Han fick låna madrass, filt och kudde af en fru, som jag förstod vara en Gudi och Guds ords älskare. Så bedade och stoppade han om sin älskade på det mest kärleksfulla sätt. Främst på fören sitter några matfriska finnar och spisar sin frukost. Deras enkla spis består uti en rå och graf fisk samt något tjockt, ovanligt mörkt bröd, men de tyckseta med en aptit som öfverträffar alla de andras. Fyrtoarn börjar ock synas åt olika håll. Klockan 10.20 är vi inne i Stockholms skärgård. Wid tanken uppå att det var söndag och Gudstjensttid sökte vi igen min psalmbok och såg öfver dagens texter. Men ingen sabbatsro, ingen hvila tycktes vara tillfinnandes her. Klockan 2 såg vi tätt intill åt venstra sidan Wascholms inbjudande stad med sin netta tvåtoarniga kyrka. Klockan 3 såg vi Stockholm i dess hufvudsakliga prydnad. Fasten av förvåning upptagna, måste vi dock treda in på bryggan då Runeberg stannade. Så gick vi då ensidigt alla stadsbud och fremlingar förbi till hotell Frankfurt, men som detta var helt upptaget gick vi vidare bortöfver Slussen enligt det adresskort vi fick af den snelle styrmannen på Runeberg. Ankommen till Sjömanshemmet fick vi strax ett ensamt rum, som just passade för oss, ty enkelt, stilla och fridsamt med troende, snella och tillmötesgående

betjening. Det var just så, att en tacksam suck sendes upp till alla goda gåfvors givare, för att vi hit blifvit ledda. Her fanns ock tidningar och böcker i stor mengd att se och lesa jemte papper och skrifanordning gratis för hvem som önskade. Till förfriskning köpte vi oss kaffe och doppa jemte mos, mjölk och bröd.

Derefter begifver vi oss till Lutherska missionshuset, der predikanten Grufman talade öfver dagens episteltext. Talaren ordade först om högmodets art och följder, huru den högmodiga och ej efter Gud frågande människan kan störta sig i andligt och lekamligt förderf. Men också hur de troende kunna bringas på fall, om högmodsandan får rum i hjerdat. Till bevis herpå framhöll talaren Davids, Salomos och Petrus exempel jemte flera. Och hur Gud står emot de högfärdiga, men gifver de ödmjuka nåd och upphöjer dem i sinom tid. Vidare om de kristnas kors, strid och slutliga seger med det nya, eviga och herliga Jerusalem såsom segerlön. Trons blick klarnar upp för mig, så att jag tycks se den nya staden med dess förgyllda gator utaf kristall byggda husen. Tack Gud för en sådan nådestund. Så begifver vi oss derifrån och hem för nattens hvila. Den 12 juli på morgonen efter att ha frukosterat och skrifvit hemåt samt gemensamt böjt våra knen i Jesu namn begifver vi oss till staden. Wi stiger i spårvagn med tanken att åka till Djurgården, men okunniga som vi äro på Stockholms läge och anordningar, åker vi med för långt och gör oss därför en rundresa kring Norrmalm i stället för att på Norrmalmstorg stigit af och uti en annan spårvagn ta oss till Djurgården. Ankommen tillbaka till slottet stiger vi der af för att då taga detta i skerskådande, som ej heller nekades oss utan vaktmästaren sade blott: "Var så god." Ankommen i första rummet, som var matsalen, hade vi så ner studsadt tillbaka, ty väggarna utgjordes af spegelglas och guldförgyllda pelare her och hvar. Allt detta återgaf våra och de öfriga personernas bilder samt de få men granna möblerna hvarthelst vi vende blicken. Derifrån fick vi treda in i konungens och prinsarnas många och utomordentligt granna rum. De många och högst ovanligt granna möbler och pjeser af olikartade emnen och föremål, som her

var att se går ej att upprekna. I prins Oskars skrifrum fästes serskilt vår uppmärksamhet vid ett grant bibelspråk så lydande: "Jag är vägen, sanningen och lifvet" osv. Af alla de öfriga, rökrum, fästrum och gästrum vi sågo, blef det i mitt hufvud en vild oreda, så jag ej just minns någon urskildning. Dock minns jag den stora rikssalen, stadsrådssalen och en annan stor ordenssal. Den fjerde vaktmästaren som följde oss till festvåningen, omtalade att i danssalen eller Hvita hafvet kallandes, var ej mindre en 1.012 ljus förutom den electriska belysningen. En stor lektare var ock anbringad der musiken skulle hafva sin plats. Men denna (hvad jag tyckte) onödiga ståt gjorde på mig ett bittert minne. Wi fick ock se det s. k. Stora galleriet, samt smerre fästrum och Karl Johans och Gustaf den III:s dödsrum. Så tredde vi då entligt ut och gick till vaktmästar Carlsson, som följde oss för att vi skulle få se Riddarholmskyrkan. Det var idel tystnad och allvar, och i grafkorena der flertalet af kungaättarnas afkomlingar lågo, var mörkt - nästan som i grafven. Det var beundransvert att se stora och granna kistor, så gamla som från 1200-talet. Serskilt skall i minnet stå kvar Carl Johans, den största och dyrbaraste kistan samt Gustaf Adolfs och Karl den tolfte. (Avgift 25 öre).

Så köpte vi lite ber och bröd, men som ej plats tycktes finnas i staden för så enkla matordningar gick vi bort till Kungstredgården och satte oss vid Karl XII:s byst för att spisa middag, ty vi påminde oss att om ock den store Karl stått der lefvande, så hade han ej hånlett åt vår enkla måltid. Derifrån åker vi då spårvagn till Djurgården. Och her fick vi se allehanda fåglar och djur lefvande, som vi förr skådat endast uti naturleran. Dock mest beundransverd den stora elefanten och den milda och tilltalande åsnan. Jag påminde mig just vår Frälsares åsnafärd till Jerusalem, då folket strödde palmer i vägen för Arones konung. Jag bevektes just till att köpa litet bröd till de hungrande och för mig älskade åsnorna. Som jag der stod och förlängde tiden med att utdela brödbitarna, tyckte jag det hviskade till mitt hjerta: "Den som gifver en begare kallt

vatten i mitt namn, skall ej olönt blifva, samt: Jag var hungrig och i gifven mig att eta". Jag orkade ej afhålla tårarna från att hjälplöst rinna ner för kinden. Dock försökte jag dölja min svaghet, ty flertalet af dervarande beskadare tänkte väl jag var fånig. Sedan vi på Tivolis höga kullar sett Stockholm i dess största omfång och prydnad, så begaf vi oss (jagad af den bullrande musiken) i spårvagn hem till våra kvarter. Men vid hemkomsten var hjertats sång ungeferligen så: "Hur tomt är hvad verlden har, hur kort dess nöjen varar osv." Hemkommen och till vår stora uppmuntran leser kaptenen en Davids psalm med några tilllegg, hvarefter han jemte en annan af Guds anda besjlad stockhol-

mare i innerlig bön till Gud fram-
bär sina och så ner alla menni-
skors behof. Då först fick vi er-
fara den frid som denna verlden icke
gifva kan. Wi glömde att vi såt i
det bullrande Stockholm, vi tycktes
vara hemma bland vänner och Gud. Wi
begifver oss till hvila, men Pål och
jag oroar oss ändock med oroliga
tankar öfver att vi äro i Stockholm.
Att somna var för mig en omöjlighet
förren långt efter midnatt, och det-
ta ock för det bullrande och myckna
körande ute på stengatan. Den 13 ju-
li på morgonen gick vi i sällskap
med den gemenlige kaptenen till Evan-
geliska fosterlandsstiftelsen för att
köpa några böcker. Der blir vi flera
timmar stående och gående mellan rum-
men i valet och kvalet af den oänd-
ligt stora boksamlingen. Så går vi
derifrån till Klara kyrka och vidare
till Centralbangården, hvars sta-
tionsbyggnad är cirka 500 fot lång.
Och vidare derifrån till National-
museum. Skada blott att vi der hade
kort tid för att se alla de gamla,
granna och merkelige möbler, bilder
och målningar, som i oräkneliga rum
voro utställda. Sjelfva byggnaden
var lika beundransverd med sina
marmorpelare och breda trappor af
polerad marmorsten. Så kom vi på
den tanken att söka igen den omta-
lade Ingeborg från Jemtland (Borg-
vattnet). Wi åker i spårvagn till
Humlegården. Der treder vi in i
parken och ser strax Linnés stora
byst med linnéa-blomman i handen
och en stor bok under armen. Den
plantering och anläggning vi der

såg var dock den största och skön-
aste och allt omkring så still-
och fridsamt. Tett intill hittade
ock vi igen den omtalade Ingeborg,
som var för oss gästfri, gemenlig
och vänlig.

Fortsättning i nästa nummer

Efterlysningar

Ingeborg

I min morfars - Jöns Söder - lilla rese-
skildring från 1896 nämns bl a " den om-
talade Ingeborg från Jemtland" (Borgvatt-
net).

Kan någon av JIS-Nytts läsare lämna upp-
lysningar om Ingeborg?

Alva Sundgren
Mjällevägen 11
832 00 Frösön

Alex Haley

författare till succéromanen "Rötter" och
TV-serien med samma namn, håller nu på
med en serie TV-program om familjer som
"återfinner" varandra.

Haley är intresserad av att få kontakt
med t ex släktforskare, som i sin forsk-
om emigranter hittat länge sedan glömda
släktgrenar. Helst hör det finnas något
TV-mässigt spännande/dramatiskt med i
bilden.

Tror du att du har något som kan bli en
"story" - hör av dig till mig så skickar
jag en kopia av Alex Haleys upprop.

Kjell Risberg
063-304 42

Mera utrikes

Genealogiska föreningen i Queensland har
bildat en skandinavisk avdelning och sö-
ker nu kontakt med personer, som, ev mot
betalning, kan göra efterforskningar i
Sverige. Den australiska föreningen kan
också hjälpa till med efterforskningar
i Australien och Nya Zeeland. Adressen
finns hos mig.

Kjell Risberg
063-304 42

VÄRMLAND

Värmlands läns bildningsförbund gav 1983 ut en "Forskarkatalog". Nu skall den revideras och kompletteras.

Du, som forskar i Värmland, ring till Värmlands läns Bildningsförbund,

Värmlands läns Bildningsförbund gav 1983 ut en "Forskarkatalog". Nu skall den revideras och kompletteras.

Du som forskar i Värmland - ring till:
Värmlands läns Bildningsförbund
Tel 054-18 72 35

Fråga efter enkäten till "Värmländsk forskarkatalog."

OCH...

Axel Grinde och Christer Kalin forskar om inflyttningen från Värmland till Jämtland/Härjedalen under åren 1850-1900.

Dom är intresserade av alla sorters upplysningar som rör ämnet. Har du brev, uppteckningar, berättelser eller annat om inflyttade värmlänningar - hör av dig till:

Axel Grinde (infl t Jämtland)
Mariavägen 2 A,
831 45 Östersund
Tel.: 063-12 21 51

Christer Kalin (infl t Härjedalen)
Strandgatan 1
831 30 Östersund
Tel.: 063-11 42 52

Handskriftstolkning

De flesta släktforskare försöker själva att tolka de gamla handstilarna. Men - ibland behöver man hjälp. Fil lic Torgny Bondestam, f d stadsarkivarie i Borås, erbjuder sig att, på humana villkor, tolka svåra texter. I regel kräver han ingen ersättning för egen del men vill att uppdragsgivarna i stället betalar en summa direkt till något angeläget ändamål (50:- och uppåt).

Adress: Torgny Bondestam
Parkängsgatan 38,
510 54 Brämhult
033-485 55

CIRKELLEDDARUTBILDNING

Släktforskarföreningen genomförde veckosluten 8-9 november och 15-16 november utbildning av cirkelledare i släktforskning.

Inbjudan till utbildningen gick i första hand till kommunombuden. Med glädje konstaterade vi, att deltagare infunnit sig från Bräcke, Frösön, Gäddede, Hede (3 deltagare), Järpen, Strömsund, Stugun, Svenstavik och Östersund, således god geografisk spridning.

Arkivarie Kjell Hoffman svarade för innehållet de två första kursdagarna med landsarkivet som bas. Deltagarna informerades om hur man hittar i och med hjälp av olika register och arkivhandlingar, varefter vi fick konkreta uppgifter att "tampas" med. Veckoslutet avrundades med kursdeltagarnas redovisningar.

Bibliotekarie Irma Ridbäck svarade för veckoslutet 15-16 november. Deltagarna fick en synnerligen grundlig genomgång av bibliotekens roll i släktforskningen. Hur man nyttjar mikrofilm, kataloger och bibliografier mm. Därjämte gav Lennart Westerberg en intressant presentation om hur vi hittar "släktknektarna". Utbildningen avslutades med deltagarnas redovisningar och frågestund. Kursvärd var Birgit Wikström.

Kursdeltagarna uttalade samstämmigt sin stora belåtenhet över utbildningen.

ALS

Red:s ruta

Som vanligt är alla välkomna med bidrag till medlemsbladet. Skriv om din forskning, intressanta erfarenheter e d.

Om ditt bidrag inte blir infört omedelbart kan det bero önskemålet att få till jämt antal sidor av bladet. Då ligger ditt bidrag kvar till ett kommande nummer. Vässa pennan - olja skrivmaski'n.

JIS-nytt är medlemsblad för Jämtlands läns Släktforskarförening, Box 418, 831 26 ÖSTERSUND: